

Åbne biblioteker

”Åbne biblioteker” er den gængse eufemisme for et bibliotek, der enten hele tiden eller i perioder af dagen eller året er åbent uden at være betjent af lønnet personale. I januar 2012 offentliggjorde Carl Gustav Johannsen fra IVA rapporten ”Åbne biblioteker – et kortlægningsprojekt”.

Bibliotekarforbundet mener, at rapportens hovedklusion, der viser, at besøgs- og udlånstal stiger markant i de perioder, hvor bibliotekerne er betjent, klart viser, at værdien af et lokalt folkebibliotek er båret af personalets kompetencer inden for bl.a. vejledning, litteratur- og informationssøgning.

Rapporten viser, at mere end en tredjedel af de åbne biblioteker er etableret i forbindelse med besparelser på biblioteksbudgettet og ofte som et lokalpolitisk krav. Således svarer 14 kommuner, at deres i alt 28 åbne biblioteker er blevet til på den baggrund.

Konceptet åbne biblioteker har været kendt siden 2004, men udviklingen tager først fart i 2010 og 2011, hvor der etableres 71 åbne biblioteker, hvilket svarer til næsten 90% af det samlede antal. Ser man på den geografiske placering er der mere end dobbelt så mange åbne biblioteker i Jylland (55) som på Sjælland (24). 51 ud af landets 97 kommunale bibliotekssystemer havde dog i efteråret 2011 stadig ingen åbne biblioteker, hvorimod 40 kommuner tilsammen har 81 åbne biblioteksenheder. Konceptet er altså forholdsvist ulige fordelt over landet.

Langt de fleste åbne biblioteker har både betjent og ubetjent tid. Kun seks (Sdr. Omme og Vorbasse i Billund Kommune, Bording, Ejstrupholm og Engesvang i Ikast-Brande Kommune og Thyholm i Struer Kommune) er ubetjent hele året (I Ikast-Brande kommune dog med frivillige på biblioteket tre timer om ugen). De åbne biblioteker er i gennemsnit betjente i 22 % af åbningstiden og ubetjente i 78 % af tiden og opgørelser over besøg- og udlånstal pr. time konkluderer, at begge disse stiger markant i de betjente timer.

Konklusionen er, at den ene faktor, der er afgørende for et højt besøgs- og udlånstal pr. time er, om biblioteket er bemandet eller ej. Bibliotekarforbundet mener derfor, at man i det enkelte biblioteksvæsen bør overveje nøje, hvorvidt etableringen af et ”åbent bibliotek” reelt er en udvidelse af servicen til borgerne. Det er forbundets holdning, at et bibliotek uden bibliotekspersonale blot er en materialesamling. Når etableringen af de ”åbne biblioteker”, som rapporten viser, oftest tager udgangspunkt i besparelser på biblioteksbudgettet, mener forbundet, at en lukning af biblioteket – i valget mellem pest eller kolera – i et biblioteksfagligt perspektiv er en bedre løsning.

Referencer

- Carl Gustav Johannsens rapport kan findes her: [http://pure.iva.dk/en/publications/aabne-biblioteker\(6aaf66cf-6c7b-410f-8d95-fd9b6e419b7e\).html](http://pure.iva.dk/en/publications/aabne-biblioteker(6aaf66cf-6c7b-410f-8d95-fd9b6e419b7e).html)